

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
проректор з навчальної
роботи С. В. Шарин
«___» _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична терапія, ерготерапія в санаторно-курортних закладах **Карпатського регіону**

Освітньо-наукова програма «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ»

Освітній рівень третій (освітньо-науковий)
Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія
Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Робоча програма
«Фізична терапія, ерготерапія в санаторно-курортних закладах Карпатського регіону» для аспірантів за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія. 17 с.

Розробник:

доктор медичних наук, професор Остап'як З.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

Завідувач кафедри
Фізичної терапії, ерготерапії, доцент

Лапковський Е.Й.

“29” серпня 2022 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету фізичного виховання і спорту.

Протокол від “30” серпня 2022 р. № 1

“30” серпня 2022 р.

Голова

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	Заочна форма навчання	Вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я (шифр і назва)	Вибіркова		
	Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія (шифр і назва)			
Модулів – 1	Спеціалізація 227.1 Фізична терапія; 227.2 Ерготерапія	Рік підготовки:		
Змістових модулів – 1		2-й		
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		Семестр		
Загальна кількість годин - 90		3		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий) PhD	Лекції		
		20 год		
		Практичні, семінарські		
		10 год		
		Лабораторні		
		-		
		Самостійна робота		
		60 год		
Вид контролю: залік				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

формування у аспірантів професійних компетенцій щодо організації і проведення реабілітаційних заходів в умовах санаторно-курортних закладів. Можливість успішного відновлення здоров'я і працездатності пацієнтів при різних захворюваннях, використовуючи природні і преформовані лікувальні фактори Карпатського регіону; навчання для опанування здобувачем доктора філософії методики об'єктивного обстеження пацієнтів, комплексного призначення реабілітаційних засобів з використанням місцевих природних

лікувальних факторів конкретного курорту. Ознайомлення здобувачів наукового рівня доктор філософії з основними природними лікувальними ресурсами Карпатського регіону: клімат місцевості, мінеральні води, лікувальні грязі, озокерит, преформовані лікувальні чинники кожного курорту з метою комплексної реабілітації та профілактики захворювань.

Завдання вивчення дисципліни: – оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками, передбаченими програмою;

– вивчення характеристик основних груп лікувальних чинників курортів Карпатського регіону та методів фізичної терапії, що використовують у період реабілітації при різноманітних захворюваннях і травмах, а також можливостей їх призначення за визначених умов;

- набуття навичок застосування природних рекреаційних ресурсів з метою оздоровлення населення; ознайомлення з методами оздоровлення у курортних і рекреаційних закладах.

Компетентності:

Інтегральна.

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК1. Розуміння концептуальних і методологічних основ у галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей.

ЗК.4. Здатність ініціювати та розробляти інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство та автономність під час їх виконання, реалізувати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень.

ЗК.5. Здатність генерувати інноваційні ідеї (креативність).

ЗК.6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, навички етичної поведінки у цифровому та іншомовному інформаційно-комунікативному просторі.

ЗК.7. Здатність безперервно саморозвиватися і самовдосконалюватися, застосовувати технології професійної самоорганізації та самоменеджменту як складових професійного розвитку.

ЗК.8. Здатність дотримуватися професійної етики, правил академічної доброчесності у наукових дослідженнях та викладацькій діяльності.

Результати навчання:

У результаті засвоєння курсу здобувач повинен набути знань і умінь, які дозволяють:

ПР.6 Прогнозувати результати виконання наукового проекту, новизну практичну цінність ініціювати та проводити комплексні дослідження у галузі фізичної терапії, ерготерапії, які проводять до отримання нових знань.

ПР.7 Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у науковій та викладацькій діяльності, володіти навичками етичної поведінки в інформаційно-комунікаційному середовищі.

ПР.9. Знати норми наукової етики законодавства України та міжнародного законодавства у сфері науки та інтелектуальної властивості, відповідальності за професійні рішення у правовому соціальному та екологічному полі.

ПР.11. Оцінювати кращі європейські практики, сучасні цифрові ресурси та інструменти з фізичної терапії, ерготерапії на предмет їх застосування для освітньо- наукових цілей.

ПР.12 Здійснювати статистичні обчислення або чисельні розрахунки, порівнювати їх результати із отриманими у процесі дослідження даними для оцінювання ефективності застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії.

ПР.16. Робити огляд та пошук інформації в спеціалізованій літературі, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, онлайн-ресурси.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1.

Курорти Карпатського регіону: Загальна характеристика.

Основні складові фізичної терапії та природні чинники у санаторно-курортних закладах

Закарпаття,

Львівської

Івано-Франківської областей.

Загальна характеристика курортів

Тема 2.

Загальні принципи санаторно-курортної реабілітації. Перспективи розвитку санаторно-курортної справи.

Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні.

Санаторний режим та його особливості.

Місце і роль фізіотерапії, курортології та медичної реабілітації у системі охорони здоров'я населення України. Класифікація фізичних факторів, механізми лікувальної дії, показання та протипоказання до застосування.

Техніка і методика проведення процедур.

Тема 3.

Основні курортні лікувальні фактори (клімат, мінеральні води, грязі). Механізми дії, показання і протипоказання. Теплолікування. Гідробальнеотерапія.

Основи санаторно-курортної реабілітації на Закарпатті при захворюваннях серцево-судинної, бронхолегеневої систем, ШКТ, печінки, жовчовивідних шляхів і підшлункової залози. Природні лікувальні фактори Закарпаття

Мінеральні води для зовнішнього застосування (Косино, Берегове, Боржава, Кваси): склад, показання

Мінеральні води для вживання всередину (Поляна, Шаян) склад, показання.

Пелоїдтерапія.

Спелеотерапія.

Тема 4.

Санаторно-курортні заклади Львівської області: Трускавець, Моршин, Любень Великий, Немирів, Шкло. Основні лікувальні чинники.

Основні лікувальні фактори на курортах

Трускавець,

Східниця,

Моршин,

Любень Великий,

Немирів,

Шкло.

Склад і показання до застосування.

Тема 5.

Санаторно-курортні заклади Івано-Франківської області.

Курорти Івано-Франківської області:

Косів,

Яремче,

Ворохта,

Черче - основні лікувальні чинники.

Тема 6.

Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях і травмах ОРА у санаторіях Карпатського регіону.

Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи, ШКТ та НС у санаторіях Львівської та Івано-Франківської областей.

Санаторії Прикарпаття, що спеціалізуються на ерготерапії захворювань і травм ОРА.

серцево-судинної системи,

ШКТ

Центральної та периферичної нервової системи.

Характеристики основних лікувальних чинників.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна, заочна, вечірня форми					
	усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Курорти Карпатського регіону: Загальна характеристика. Основні складові фізичної терапії та природні чинники у санаторно-курортних закладах Закарпаття, Львівської Івано-Франківської областей. Загальна характеристика курортів	14	4		2		8
Тема 2. Загальні принципи санаторно-курортної реабілітації. Перспективи розвитку санаторно-курортної справи. Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні. Санаторний режим та його особливості. Місце і роль фізіотерапії, курортології та медичної реабілітації у системі охорони здоров'я населення України. Класифікація фізичних факторів, механізми лікувальної дії, показання та протипоказання до застосування. Техніка і методика проведення процедур.	19	4		2		13
Тема 3. Основні курортні лікувальні фактори (клімат, мінеральні води, грязі). Механізми дії, показання і протипоказання. Теплолікування. Гідробальнеотерапія. Основи санаторно-курортної реабілітації на Закарпатті при захворюваннях серцево-судинної, бронхолегеневої систем, ШКТ, печінки, жовчовивідних шляхів і підшлункової залози.	19	4		2		13
Тема 4. Санаторно-курортні заклади Львівської області: Трускавець, Моршин, Любень Великий, Немирів, Шкло. Основні лікувальні чинники.	13	2		1		10

<p>Тема 5. Санаторно-курортні заклади Івано-Франківської області. Курорти Івано-Франківської області: Косів, Яремче, Ворохта, Черче - основні лікувальні чинники.</p>	13	4		1		8
<p>Тема 6. Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях і травмах ОРА у санаторіях Карпатського регіону. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи, ШКТ та НС у санаторіях Львівської та Івано-Франківської областей. Санаторії Прикарпаття, що спеціалізуються на ерготерапії захворювань і травм ОРА. серцево-судинної системи, ШКТ Центральної та периферичної нервової системи. Характеристики основних лікувальних чинників.</p>	12	2		2		8
Усього годин	90	20		10		60

5. Теми семінарських занять

Назва теми		Тип заняття	Кількість годин
1	Фізіологія жіночої статеві сфери. Поняття триместрів та періодів вагітності. Фізіологічні зміни, що виникають в організмі жінки під час вагітності.	Семінарське	2
2	Принципи застосування засобів фізичної терапії під час вагітності. Організаційна структура та зміст етапів фізичної реабілітації при вагітності. Форми фізичної терапії при вагітності.	Семінарське	2
3	Фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях жіночих статевих органів.	Семінарське	2
4	Фізична терапія при екстрагенітальній патології вагітних (захворювання серцево-судинної, дихальної, сечовидільної, травної, ендокринної систем та крові).	Семінарське	2
5	Фізична терапія при розладах оваріально-менструального циклу. Фізична терапія при жіночому безплідді.	Семінарське	2
Всього			10

6. Теми лабораторних занять

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Фізична терапія в акушерстві та гінекології» лабораторні заняття не заплановані.

7. Самостійна робота

Самостійна робота аспірантів – невід’ємна складова частина навчально-наукового процесу, яка відіграє важливу роль у процесі формування майбутнього спеціаліста.

Мета самостійної роботи – набуття навичок щодо вирішення конкретних практичних завдань і використання отриманих знань у подальшій практичній діяльності.

Самостійна робота при вивченні курсу складається з різних її видів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, семінарів, практичних занять);
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом.

Підготовка до лекційного заняття передбачає обов’язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники).

Підготовка до семінарських занять передбачає обов’язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою застосування набутих знань на семінарських заняттях. Під час підготовки до заняття відповідної теми необхідно детально вивчити конспект лекції, підручник (навчальний посібник) та коротко законспектувати засвоєний матеріал. Семінарські заняття передбачають вивчення теоретичного матеріалу за планом до заняття. Аспірант самостійно завершує у позааудиторних умовах розпочаті в аудиторіях завдання і здає у час, який встановлює викладач.

Виконувати завдання необхідно в такій послідовності:

- ознайомитись із завданням і вивчити його умову;
- визначити методи (прийоми) розв’язання кожної конкретної ситуації;
- безпосередньо почати розв’язувати завдання;
- обґрунтувати висновки і пропозиції згідно з отриманими результатами;
- виконане завдання належно оформити;
- захистити завдання (якщо це встановлено робочою програмою дисципліни) відповідно до встановленого графіка самостійної роботи.

Якщо передбачений програмою обсяг завдань аспірант не виконав і не захистив, то до іспиту його не допускають.

Назва теми		Кількість годин
1	Показання і протипоказання до фізичної терапії під час вагітності.	5
2	Особливості застосування лікувальної фізкультури при вагітності. Особливості застосування масажу при вагітності.	5
3	Форми лікувальної фізичної культури при неправильних положеннях та тазових передлежаннях плода.	6
4	Особливості застосування фізичної терапії при перенесеній та пролонгованій вагітності. Форми лікувальної фізичної культури при перенесеній та пролонгованій вагітності.	7
5	Фізична терапія при хронічних запальних захворюваннях жіночих статевих органів.	5
6	Фізична терапія при розладах оваріально-менструального циклу.	4
7	Фізична терапія в післяпологовому періоді.	6
8	Фізична терапія після кесаревого розтину.	4
9	Фізична терапія при ожирінні вагітних.	4
10	Фізична терапія у вагітних з екстрагенітальною патологією: захворюваннями серцево-судинної, ендокринної, сечовидільної систем.	4
11	Особливості застосування лікувального масажу у післяпологовому періоді.	5
12	Фізична терапія жінок у період менопаузи.	5
Разом		60

8. Індивідуальні завдання

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія в акушерстві та гінекології» індивідуальні завдання не заплановані.

9. Методи навчання

Словесні (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут). Наочні (спостереження, демонстрування). Практичні (експериментальні навички). Проблемно-пошукові (розв'язання проблемних ситуацій і завдань, проблемне викладення). Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (індуктивні, дедуктивні).

10. Методи контролю

Методами контролю з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія в акушерстві та гінекології» є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті

перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- усні опитування на практичних заняттях;
- захисти підготовлених завдань (на лекційних та семінарських заняттях);
- тестування тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія в акушерстві та гінекології» проводиться у формі іспиту.

Критерії оцінювання рівня знань на семінарських заняттях, при виконанні самостійних завдань:

5 балів – коли аспірант дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді на запитання, рішення завдань правильні, демонструє знання навчально-методичної літератури, наводить узагальнення і висновки, був присутній на лекціях і семінарських заняттях;

4 бали – коли аспірант знає викладений матеріал на «відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків, коли за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Присутність на лекціях і семінарських заняттях обов'язкова;

3 бали – коли аспірант дає неправильну відповідь на одне запитання або на всі запитання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається грубих помилок у розрахунках і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки;

2 бали – коли аспірант дає неправильні відповіді на 2-3 запитання, припускається грубих помилок у розрахунках і не може їх виправити, погано орієнтується в лекційному матеріалі;

1 бал – аспірант отримує за умови, якщо не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі; відсутні логічна послідовність висловлювань та зміст відповіді; виконане завдання містить багато помилок, що заважають розумінню загального змісту;

0 балів – відповідь відсутня.

11. Система оцінювання

Загальна система оцінювання курсу.

Для перевірки знань, умінь і навичок здобувачів при вивченні навчальної дисципліни використовуються такі форми контролю: поточний, підсумковий. Поточний контроль передбачає оцінювання здобувачів на практичних заняттях, результати тестування, (100 балів). Підсумкова оцінка виставляється за результатами підведення підсумків поточного контролю.

Вимоги до письмової роботи.

Письмова робота з будь-якого виду занять, повинна бути належним чином оформлена, повинна містити умову поставленого завдання (задачі), пояснення, рисунки, формули, графіки тощо. Письмова робота повинна бути грамотно написана і читабельна.

При оцінці роботи здобувача на семінарському занятті враховується: розуміння здобувачем теоретичного матеріалу, пов'язаного з темою, яка обговорюється на занятті, вміння теоретично обґрунтовувати твердження, вміння викладати свої думки письмово (у випадку письмової роботи), правильність і послідовність викладання своїх думок (розв'язку задачі), самостійно висловлювати ідеї і вміння відстоювати їх, вміння застосовувати теоретичні положення теми до розв'язку конкретних задач, застосування ілюстрацій (презентацій) впродовж доповіді на семінарі, участь (активність)

аспіранта при розв'язку задач та в дискусії при обговоренні питань на семінарі.

Умови допуску до підсумкового контролю.

Здобувач допускається до підсумкового контролю (іспиту), якщо він впродовж семестру сумарно набрав 50 і більше балів. В іншому випадку Здобувачу у екзаменаційній відомості робиться запис «не зараховано».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Перелік питань, які виносяться на залік

1. Організаційні засади санаторно-курортної реабілітації. Основні лікувальні чинники курортів Карпатського регіону.
2. Комплексна санаторно-курортна реабілітація хворих на гіпертонічну хворобу, атеросклеротичний кардіосклероз. Приклади курортів.
3. Комплексна санаторно-курортна реабілітації хворих у післяінфарктному періоді. Приклади курортів і чинники, що застосовують у санаторіях Закарпаття.
4. Основи санаторно-курортної реабілітації хворих після оперативного втручання на органах грудної клітки.
5. Комплексна санаторно-курортна реабілітації хворих після оперативного втручання на органах черевної порожнини.
6. Санаторно-курортна реабілітація при захворюваннях кишок. Методи, курорти.
7. Санаторно-курортна реабілітації при захворюваннях сечовивідних шляхів.
8. Особливості санаторно-курортної реабілітації при цереброваскулярній патології.
9. Комплексна санаторно-курортна терапія при захворюваннях і травмах спинного мозку та периферичної нервової системи.
10. Методи контролю та оцінки ефективності санаторно-курортної реабілітації.
11. Застосування кліматотерапії в санаторно-курортній реабілітації пацієнтів з різними патологічними станами.
12. Санаторно-курортна терапія при порушеннях обміну речовин.
13. Санаторно-курортна терапія при порушеннях і травмах ОРА.
14. Основні СПА-курорти Карпатського регіону.
15. Оздоровчо-лікувальні маршрути Карпат.

11. Рекомендована література

Основна

1. Заваріка Г.М. Курортна справа: навч. посіб. К.: «Центр учбової літ-ри», 2019. 264 с.
2. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України № 1053- IX від 03.12.2020. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text)
3. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України № 2168-VIII від 19.10.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
4. Заболотько В.М., Гайдар С.Г. Діяльність санаторіїв республіканського, обласного та міського підпорядкування, що перебувають у сфері управління Міністерства охорони здоров'я України, у 2020 році / ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України». К., 2020. 12 с.
5. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: підруч. для студентів і лікарів. Т. 1 / за заг. ред.: В. М. Сокрута. - Краматорськ : Каштан, 2019. - 480 с.

6. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
7. Курортологія та курорти України: навч. посіб. для самост. роботи студентів IV курсу мед. ф-тів при підготовці до практич. занять з навч. дисципліни "Медична реабілітація" спеціальностей "Лікувальна справа", "Педіатрія" / уклад.: С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. - 96 с.
8. Грейда Н.Б., Андрійчук О.Я. Гідротерапія в практичній діяльності фізичного терапевта та ерготерапевта: методичні рекомендації. Луцьк, 2021. 47 с.
9. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. № 168-р.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>
10. Богдановська Н. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : підруч. для здобувачів ступеня вищ. освіти магістра спец. "Фізична терапія, ерготерапія" / Н. В. Богдановська, І. В. Кальонова. - Суми : Унів. кн., 2020. - 328 с.
11. Герцик АМ. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату : монографія Львів : Львівський ДУФК, 2018. 388.
12. Григус І. М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи: навч. посіб. - Львів : Новий світ-2000, 2020. - 170 с.

Допоміжна література

13. Курорти та санаторії України: науково-практичний довідник / За ред. К.Д. Бабова, В.В. Єжова, О.М. Торохтіна. – К.: Видавничий дім “Фолігрант”, 2009. – 429 с.
14. Бабов К.Д. Порядок здійснення медико-біологічної оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів. – К.: КІМ, 2008. – 176 с.
15. Дмітрієва Г.О. Санаторно-курортне лікування хворих на гіпертонічну хворобу. – Одеса: “ІНВАЦ”, 2013. –104 с.
16. Основи курортології. Посібник для студентів та лікарів / За ред. М.В. Лободи, О.Є. Колесника. – К.: Вид. Купріянова О.О., 2003. – 512 с.
17. Лікувальна фізична культура в санаторно-курортних закладах / За ред.. Л.І. Фісенко. – К.: Вид. Купріянова О.О., 2005. – 407 с.
18. Огняник М.С. Мінеральні води України: Підручник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2000. – 220 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

https://kurort.gov.ua/wp-content/uploads/2021/10/tezy_30.09-01.10.2021.pdf

Сайт Національної туристичної організації України. URL:
http://www.ntoukraine.org/standardization_ua.html